

Kliinikumi Leht

S I S E L E H T nr 65 Juuni 2004

• Juubelikonverents

• Raamat kliinikumi ajaloo

• Linnapea vastuvõtt

Kliinikumi konverents 2004

20. ja 21. mail peeti Tartus Vanemuise kontserdimajas kliinikumi 200. juubeli konverentsi. Esimese konverentsipäeva teemaks oli "Kliinikum ja rahvusvahelistumine", teine päev kandis pealkirja "Haiglad muutuvad ajas". Konverentsile oli registreerunud ligi 250 inimest Eestist ja välismaalt.

Fotod: Jaak Nilson

Konverentsile saabub kliinikumi juubeliürituste patroon, Eesti Vabariigi President hr Arnold Rüütel.

Konverentsi avas Vabariigi President Arnold Rüütel.

Tervitussõnavõtuga esines sotsiaalmi- nister Marko Pomerants.

Konverentsi külaliste registreerimise eest kandsid hoolt Taivi Namm, Britta Poogen ja Karin Kaldmaa.

Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo tervituskõnet pidamas.

Konverentsi esimese päeva lõpul õnnit- lesid kliinikumi Tallinna haiglate juhid. Ida-Tallinna Keskhaigla kliiniline juht dr Ralf Allikvee kinkis kliinikumile juubeliks kuldse kiikri.

Järg lk 3

Kliinikumi preemia laureaat on professor Lembit Allikmets

Kliinikumi preemia laureaadiks valiti tänavu Tartu Ülikooli emeriitprofessor Lembit Allikmets. Professor Allikmets pälvis preemia suure panuse eest Eesti tervishoiu arengusse, selle maine tõstmise ning eesti inimese tervise parandamisele kaasa aitamise eest.

Lembit Allikmets on sündinud 18. juunil 1936. aastal Harjumaal Kernu vallas. 1960. aastal lõpetas ta kiitusega Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna, seejärel oli aastatel 1960-1963 Leningradis aspirantuuris. 1963. aastal kaitses Lembit Allikmets meditsiinkandidaadi väitekirja; doktoriväitekirja kaitses ta aastal 1970. 1971. aastal valiti Lembit Allikmets professoriks.

1963-1970 töötas prof Allikmets TRÜ meditsiini kesklaboratooriumis nooremteaduri, vanemteaduri ning eksperimentalpatoloogia ja farmakoloogia sektori juhatajana. 1971-2001 oli ta Tartu Ülikooli farmakoloogia kateedri (instituudi) juhataja. Alates 2001. aasta augustist on ta emeriitprofessor ja töötab vanemteadurina.

Lisaks viljakale teadustööle on professor Allikmetsal suure teened eriala ja arstiteaduskonna arendamisel. Aastatel 1973-1975 oli ta arstiteaduskonna õppepro-

dekaan, 1975-1984 ja 1989-1994 aga arstiteaduskonna dekaan.

Arstiteaduskonna dekaanina pani prof Allikmets 1975. aastal aluse arstiteaduskonna aastapäeva regulaarsele tähistamisele, laiendas oluliselt aspirantuuri ja doktorantuuri, rajas 1978. aastal problemlaborite baasil Üld- ja Molekulaarbioloogia Instituudi. 1972. aastal alustati kliinilise farmakoloogia kursusega nii üliõpilastele kui ka arstide täiendusteaduskonnas ning viidi läbi palju valikkursusi ning temaatilisi tsükleid arstidele ja proviisoritele.

1970. aastal asutas Lembit Allikmets Eesti Farmakoloogia Seltsi ja oli selle esimees kuni 1993. aastani. 1991. aastal asutas ta Eesti Bioloogilise Psühhiaatria Seltsi, mille esimees ta on tänapäevagi. 1980-1988 oli prof Allikmets NSVL Meditsiiniakadeemia psühhofarmakoloogia probleemkomisjoni esimees.

Foto: Jaak Nilson

Professor Lembit Allikmets.

Professor Allikmets on juhendanud 20 kandidaadi- ja doktoridissertatsiooni, tema õpilased töötavad mitmetes TÜ arstiteaduskonna instituutides, kliinikutes ja ka väljaspool ülikooli. Lembit Allikmetsa arendatud Tartu neuro- ja psühhofarmakoloogia koolkond on hästi tuntud kogu maailmas. Praegu töötab arstiteaduskonnas närviteaduste kooli laialdase doktorirõppega ajuuringute valdkonnades. 1970-2001 on prof Lembit Allikmetsa juhtimisel Tartus ja Tallinnas korraldatud 12 farmakoloogia-, psühhofarmakoloogia- ja bioloogilise psühhiaatria alast rahvusvahelist kongressi ja sümposiumi.

KLIINIKUMI LEHT

Raamat "Tartu Ülikooli Kliinikum 200"

19. mail esitleti Tartu Raekoja saalis kliinikumi 200. juubeliks ilmunud koguteost "Tartu Ülikooli Kliinikum 200".

Raamat on paralleelselt nii eesti- kui ka inglisekeelne ja sinna on koondatud ülevaated kõikide kliinikute ajaloost. Raamatu idee pärineb kliinikumi juhatuse liikmelt Mart Einastolt ning kliinikumi kantselei juhatajalt Hele Pungalt. Raamatu autoriteks on kliinikumi töötajad, raamatu toimetajad on **Anne Velliste** ja **Kristi Tael**. Raamatu on kujundanud **Rein Seppius** ja see trükiti Tallinna Raamatutrükikojas.

Fotod: Jaak Nilson

Tänu sõnad Urmas Siigurilt kõigile neile, kes raamatu valmimisele kaasa aitasid.

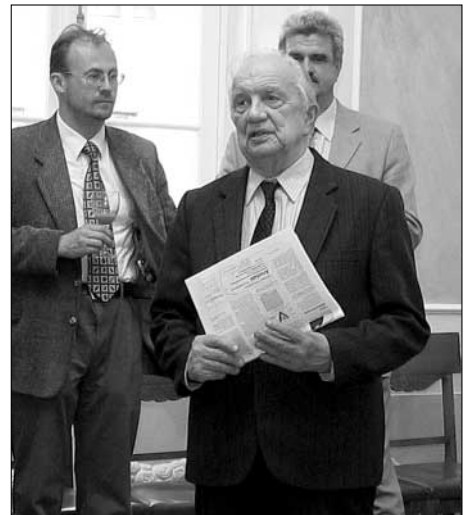
Kliinikumi kantselei juhataja Hele Punga oli üks raamatu idee autoreid.

Raamatu toimetaja Anne Velliste ja Hele Punga.

Raamat kliinikumi ajaloost pälvis väga suurt huvi. Pildil kliinikumi ülemõde Tiina Freimann ja Hele Punga.

Raamatu esitlusel võttis sõna dr Heino Noor.

Kahest markantsest professorist

Üliõpilasklubi teab jutustada mitmeid lugusid kahest omapalgelisest meditsiiniprofessorist sõjajärgsetel ja sõjajärgsetel aastatel. Üks neist oli patoanatom ja morfoloog, eesti arstiteadusliku oskuskeele ja meditsiinilise perioodika loojaid Albert Valdes, kes aastatel 1946-1949 juhtis dekaanina arstiteaduskonda. Teine mees oli histoloogiprofessor Eduard-Gustav Aunap, arstiteaduskonna õppejõud aastatel 1930-1955.

Albert Valdes oli tuntud erakordselt nõudliku õppejõu ja dekaanina. Paljud tudengid kirusid tema nõuet, et ka üliõpilase konseptis olgu selge ja ülevaatlilik süsteem. Professor dikteeris loengutel: sellele pealkirjale üks joon alla, ja punasega, sellele kaks joont alla, sellele laineline joon alla. Eksamil tuli konsept ette näidata ja häda sellele, kes oli lohaka käekirjaga kuidagi üle nurga lasknud. Aga need tohtritest, kes hiljem teadustööd pidid tegema, õnnistasid takka järele Valdese nõudlikkust. Just tema metoodika oli noortele selgeks teinud, miks ülikoolis loetavat kursust nimetatakse distsipliiniks ja kuidas tuleb mingile probleemile süsteemselt läheneda ja seda ka samal viisil lahendada.

Maadlejana ja raskejõustiku õppejõuna tuntuks saanud August Tähnas püüdis esimestel sõjajärgsetel aastatel õppida paralleelselt nii kehakultuuri kui meditsiini. Paraku ei näinud eeskirjad sellist võimalust ette, mistõttu Tähnasel tuli arstiteaduskonnas õppimisest loobuda. Küll oli ta saanud head võrdlusmaterjali mõlema teaduskonna õppejõudude ja nende õpetamismaneeri kohta, millest ta meenutab järgmist.

Arstiteaduskonnas valitses õppejõudude ja üliõpilaste vahel hoopis suurem distants kui kehakultuuriteaduskonnas. Meelde on jäänud just väga nõudlik dekaan A. Valdes, kelle loengud toimusid Uues Anatoomikumis. Osa meesüliõpilasi ootas Valdese saabumist ringauditooriumi ukse juures koridoris. Tehti suitsu ja aeti omavahel juttu. Kord aga pööras professor umber ja ütles meile: "Üliõpilased, miks te

Professor A. Valdes praktikumi juhendamises. Ta kontrollib, kas konsept on ikka nõuetekohaselt vormistatud.

hilinet? Miks te ei ole auditooriumis, kui õppejõud tuleb?" Olime sellisest märkusest päris kohkunud.

Valdese sünnipäeval asetamise enne loengut ta lauale lilled. Valdes tuli, vaatas neid õisi ja ütles: "Kallid üliõpilased. Ma pean teid tänama, et te minu tähtpäeva olete meele pidanud, aga kui keegi arvab, et ma seetõttu teisse eksamil leebemalt suhtun, siis see küll eksib. Nõudlikkus on nõudlikkus!"

Meenutatakse, et Valdes alustas oma praktikume Uues Anatoomikumis sellega,

et võttis õpperühma enda järele ja kõndis kõik uksetagused läbi, näidates, kus asub jalamatt ja kuidas tuleb sellel jalad korralikult puhtaks pühkida.

Hästi omapärane mees oli rakuteaduse professor Eduard-Gustav Aunap. Haruldase mäluga professor, kes loengutel ei kasutanud kunagi konsepti. Kogu materjali esitas peast ja tegi seda loogiliselt ja süsteemikindlalt. Ja jätkas alati sealt, kus oli eelmisel loengul lõpetanud. Sealjuures hea ütlemise ja huumorimeelega õppejõud.

NOPPEID TARTU MEDITSIINI AJALOOST

Kliinikumi 200. juubeli aastal ilmub igas lehenumbri Hillar Palametsa artikkel Tartu Ülikooli Kliinikumi ja arstiteaduskonna ajaloost.

Meelde on jäänud järgmine lugu.

Kursusekaaslane Arnold Pähn armastas hooti õppida. Semestri ajal pidas pikemat vahet, eksami eel võttis kätte ja õppis öödpäevad järjest. Eks seetõttu esines ta teadmistes mõningaid lünki. Läheb Pähn Aunapi eksamile ja teatab juba ette: "Ma vabandan, kui mõne asja segamini ajan, sest olen kaks ööd magamata. Olen kogu aeg ainult teie ainet õppinud."

Aunap vaatab talle mõtlikult otsa ja ütleb: "Kallis Pähn. Näete isegi, et mul ei ole siin kusagil kohta teid magama panna." "Egas ma magamise pärast ei räägi," ajab Pähn vastu. "Ma tahtsin ainult vabandada, et..." "Mjaa," vastab Aunap. "Nii ma teid küll ei saa eksamile võtta. Olen ju kutselt arst ega või lubada eksamile noort inimest, kes on ennast sel moel üle pingutanud. Minge ja puhake ennast korralikult välja, siis tulge uuesti ja öelge: "Üliõpilane Pähn on ennast välja maganud ja võib nüüd teravist kahjustamata vastata."" Pähn proovib ikka veel Aunapit umber veenda, sest eksamite tähtpäevad suruvad armutult peale. Aga Aunap jääb endale kindlaks: "Kallis Pähn! Tulge, millal saate. Kahe päeva või kahe nädala pärast, mina võtan teid ikka vastu." Ja jäigi Pähnil sel sessioonil Aunapile eksamitegemata.

HILLAR PALAMETS

Konverentsi esimese päeva esinejad Raimo Salokangas, prof Carl-Gustaf Standertskjöld-Nederstam, Andreas Fiehn ja Prof Mauri Isokoski. Konverentsi juhatas prof Hele Everaus.

Arnold Rüütel, Toomas Asser, Andrus Ansip ja Margus Ulst kuulavad sõnavõtte.

Vestlevad prof Agu Tamm astiteaduskonnast, dr Rein Kermes Lõuna-Eesti Haiglast ja prof Margus Lember sisekliinikust.

Ajaloolane Hillar Palamets pidas konverentsil meeleoluka ettekande pealkirjaga "Tarkade tohtrite linn".

Dr Andreas Fiehn Kasseli Kliinikumist Saksamaalt esines ettekandega "Võitlus andekate pärast - mida peame Euroopa Liidus õppima".

Eesti Õdede Liidu presidendi Ester Pruudeni teemaks oli "Õendus - eesmärgipärane tegevus".

Teist konverentsipäeva alustas sotsiaalministeeriumi abiminister Külvar Mand ettekandega "Haiglate arenguka-va elluviimine". TÜ arstiteaduskonna dekaani prof Toomas Asseri ettekanne oli "Arstiteaduse roll ja võimalused meditsiini süsteemis".

Juubelikingituse annab üle Lääne-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees Peep Põdder.

Juubelikonverentsile oli kogunenud palju meditsiiniga seotud inimesi, nende hulgas ka kliinikumi nõukogu esinaine Tiiu Aro (esiplaanil).

Linnapea pidulik vastuvõtt konverentsi külalistele

Kliinikumi juubelikonverentsi külalised olid 20. mai õhtul oodatud Haridus- ja Teadusministeeriumi saali Tartu linna- pea Andrus Ansipi pidulikule vastuvõtule.

Vastuvõtul andis linnapea üle Tartu medalid viiele teenekale meditsiinitöötajale. Tartu medali pälvisid silmapaistvate teenete eest Tartu Ülikooli emeriitprofessor Lembit Allikmets, Erna Boston - kauaaegne Maarjamõisa haigla peaõde ja Eesti Õdede Liidu asutajaliige, teenekas radioloog dr Nils Bernhard Sachris, anestezioloogia- ja intensiivravi kliiniku arst dr Jüri Samarütel ning professor emeritus Tiina Talvik, kes on kaua töötanud lastekliiniku juhatajana ning olnud pikka aega vabariigi pealasteneuroloog.

Järg lk 4

Linnapea Andrus Ansip andis Tartu medali üle Tiina Talvikule,...

Foto: Jaak Nilson

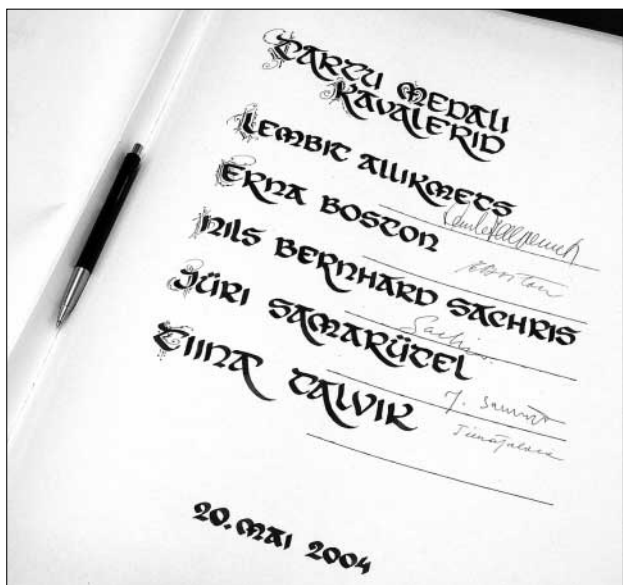
...Lembit Allikmetsale,...

... Jüri Samarütelle...

...ja Erna Bostonile.

Vastsete Tartu medali kavaleride nimed kirjutati linna auraamatusse.

Hetk linnapea vastuvõtult.

AS Frens oli katnud isuäratava suupistelaua.

Foto: Jaak Nilson

Juubelingitusena Tartu linnavalitsuselt oli kesklinn kaunistatud suurte õnnesooviplakatitega.

Kliinikumi Leht

TOIMETUSE KONTAKTANDMED:
TEL 5331 9423, 731 9423,
E-POST riina.kuik@kliinikum.ee
TOIMETAJA: RIINA KUIK

KLIINIKUMI LEHT ILMUB 1 KORD KUUS
KUJUNDUS: K30
TRÜKK: LAKRITO TRÜKIARV 1500 EKS.

ISSN 1736-1222

Kliinikumi külastasid haiglajuhid Prantsusmaalt ja Hispaaniast

20.-27. juunini k.a külastasid kliinikumi Euroopa Liidu Alalise Haiglate Komitee HOPE (Standing Committee of the Hospitals of the European Union) tervishoiukorraldajate vahetusprogrammi raames kolm väliskülast: apteeker Alicia Martinez Hispaaniast ning haiglajuhid Fabien Puglierini ja Christian Meriau Prantsusmaalt.

HOPE komitee teeb koostööd enam kui 10 000 haiglaga Euroopas, komitee ise kutsuti ellu 1966. aastal. Eesti Haiglate Liiduga algas koostöö aastal 2002.

Martinez, Puglierini ja Meriau külastasid Eestit HOPE tervishoiukorraldajate vahetusprogrammi raames. Programmi eesmärgiks on vahetada töökogemusi erinevate riikide tervishoiujuhtide vahel ning tugevdada riikidevahelist koostööd. Külalised soovisid saada põhjalikku ülevaadet Eesti tervishoiukorraldusest. Lisaks kliinikumile tutvuti ka teiste erinevate etappide raviasutustega, samuti sotsiaalministeeriumi, haigekassa, Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) esinduse, ravimi-ameti jt tervishoiuga seotud asutustega.

Kliinikumis said väliskülastajad ülevaate selle struktuurist, juhtimisest, tervishoiustatistilistest näitajatest, samuti personalitööst, finantseerimisest, klienditeenindusest, infotehnoloogiast, erakorralisest meditsiinist, õendusabi korraldusest, avalikkussuhetest jms. HOPE tervishoiukorraldajate vahetusprogrammi koordinaatoriks Tartu Ülikooli Kliinikumis oli ravikindlustuse koordinaator Virge Pall.

Missugused on väliskülastajate muljed külaskäigust kliinikumi?

Alicia Martinez ütles, et teda üllatas kliinikumis eelkõige infotehnoloogiliste võimaluste kõrge tase, näitena tõi ta esile kliinikumi intraneti ning röntgenülevõtete arhiveerimise süsteemi radioloogiateenistuses. "Ka biomeditsiiniline varustus on kaasaegne, kuid see moodustab mõningase kontrasti renoveerimist vajavate hoonetega," märkis Alicia Martinez. Martinez rõhutas, et erakorralise meditsiini osakonna töö on väga hästi korraldatud ning samuti on efektiivselt organiseeritud pat-

sientide ambulatoorne teenindamine. "Märkasid, et kliinikum uueneb mitmel alal. Näiteks on jäätmekäitluskeskus väga huvitav projekt; seda võiks teistele riikidele eeskujukski tuua." Kokkuvõtteks arvas Alicia Martinez, et Eesti tervishoiusüsteem on pidevalt paranevas ja see on kindlasti veelgi tõhusam Euroopa Liidu abiga.

Fabien Puglierini Prantsusmaalt sõnas, et Eesti kui Euroopa Liidu värske liikmesriik teeb kõik selleks, et tervishoiusüsteemi täiustada ja parandada - selleks kulutatakse palju nii raha kui ka energiat. Siiski on palju juba saavutatud: haiglaid on reorganiseeritud, muretsetud on moodsaid tehnilisi vahendeid. "Eriti tahaksin esile tuua kliinikumi radioloogiateenistuse head taset," sõnas Puglierini. "Kliinikumi ravipersonal on samuti kõrgelt kvalifitseeritud ja tundub, et selle hulk on piisav. Siiski on veel palju, mida tegema peab. Sageli on asuvad haiglad vanades hoonetes, samuti jäätavad soovida ruumid ning probleeme on ka hügieenitingimustega," lisas ta. Lõpetuseks leidis Puglierini, et kuigi tervishoiutöötajate palgad Eestis on tõusuteel, on need siiski väiksemad kui tema kodumaal, st Prantsusmaal. See aga soodustab tööjõu väljavoolu teistesse riikidesse.

Christian Meriau: "Mul on tunne, et Eesti haiglad püüavad reorganiseeruda paljude võimalustega raviasutusteks, kus patsient saaks parima tasemega meditsiinilist abi. Haiglate ja voodikohtade arv on viimase kümne aastaga uue tervishoiupoliitika tulemusena vähenenud. Siiski on veel pikk maa käia, et parandada tervis-

hoiuasutuste struktuuri ja tehnilist varustust, remontida hooned jne." Meriau arvas ka, et vahest hõlbustab Eesti liitumine Euroopa Liiduga vanade haiglahoonete renoveerimist ning ehk saab Euroopa struktuurifondide abil täiustada tehnilist varustust.

"Olime üllatunud, et enamuse

Eesti haiglajuhte on oma erialalt arstid; Prantsusmaal on kõikidel haiglajuhtidel majandus- või õigusala haridus," ütles Christian Meriau. Ta leidis, et Eestis pole veel eriti levinud arusaam, kus patsienti suhtutakse ainult kui tarbijasse või klienti. Siiski võib see mõne aja pärast muutuda. Võrreldes Prantsusmaaga üllatasid siinsed pikad ravijärjekorrad.

Kolm väliskülastajat osalesid oma programmi raames kliinikumi 200. aastapäeva konverentsil. "Meil oli võimalus võrrelda, kuidas Eesti meditsiinisüsteem on kohandunud Euroopa omaga, sõnas Christian Meriau. Ta märkis, et talle on jäänud mulje, et kõik inimesed, kellega ta on Eestis kohtunud, on muudatustele avatud ja annavad oma parima kohandamiseks Eesti majandus- ja sotsiaalolustikku euroopalikuks.

Kokkuvõtteks jäid väliskülastajad külaskäiguga kliinikumi väga rahule.

HOPE vahetusprogrammi kliinikumi-poolne koordinaator Virge Pall tänab omalt poolt kõiki kliinikumi töötajaid, kes nõu ja jõuga abiks olid ja oma tegevusvaldkondi külalistele tutvustasid.

VIRGE PALL
RIINA KUIK